

UNIVERZITETNI DVODISCIPLINARNI
ŠTUDIJSKI PROGRAM PRVE STOPNJE
SPLOŠNO JEZIKOSLOVJE
FILOZOFSKE FAKULTETE UNIVERZE V LJUBLJANI
predstavitev študijskega programa

1. Podatki o študijskem programu

Študijsko področje po klasifikaciji KLASIUS: 2221 Jezikoslovje

Znanstvenoraziskovalna disciplina po klasifikaciji FRASCATI: H - 6.2 Jeziki in književnosti

Razvrstitev v nacionalno ogrodje kvalifikacij: 7

Razvrstitev v evropsko ogrodje kvalifikacij: 6

Razvrstitev v evropsko ogrodje visokošolskih klasifikacij: Prva stopnja

Univerzitetni dvodisciplinarni študijski program 1. stopnje *Splošno jezikoslovje* Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani traja 3 leta (6 semestrov) in obsega 90 kreditnih točk. Pridobljeni strokovni naslov je *diplomirana splošna jezikoslovka (UN) in ...* (okrajšano: *dipl. spl. jezikosl. (UN) in ...*) oziroma *diplomirani splošni jezikoslovec (UN) in ...* (okrajšano: *dipl. spl. jezikosl. (UN) in ...*), pri čemer je polni naslov odvisen od vsakokratnega individualnega izbora druge študijske discipline.

Študent(ka), ki vpiše univerzitetni dvodisciplinarni študijski program 1. stopnje *Splošno jezikoslovje*, poleg njega izbere in vpiše še poljuben drug prvostopenjski dvodisciplinarni program Filozofske fakultete UL. Oba izbrana programa skupaj tvorita celoto. Programa sta v vseh pogledih enakovredna.

2. Temeljni cilji programa in pridobljene kompetence

Temeljni cilji prvostopenjskih dvodisciplinarnih študijskih programov – splošno

Diplomantke in diplomanti prvostopenjskih dvodisciplinarnih univerzitetnih študijskih programov si pridobijo znanja in usposobljenosti iz dveh disciplin. Poleg ciljev, ki jih dosegajo na področju obeh izbranih disciplin, so diplomanti usposobljeni pridobljena znanja povezovati med seboj in tako tudi z drugimi področji. Transfer znanja iz enega področja na drugega spodbuja fleksibilno uporabo pridobljenih znanj v različnih situacijah. Dvodisciplinarnost pospešuje sposobnost intra- in interdisciplinarnega prenosa pri uporabi znanja, metodologije, razumevanja strokovnih metod, pristopov in procesov. Cilj dvodisciplinarnih programov je usposobiti diplomant/ke za nove kompetence na podlagi razumevanja in povezovanja različnih vidikov predmetno specifičnega znanja. Širši družbeni interes dvodisciplinarnih programov je povečanje zaposljivosti diplomantov, kar sledi iz njihovega obvladovanja oz. poznavanja dveh strokovnih področij; usmerjenost v interdisciplinarno reševanje problemov zvišuje njihove možnosti na trgu delu.

Temeljni cilji dvodisciplinarnega študijskega programa 1. stopnje Splošno jezikoslovje

Slušatelji usvojijo kompetence humanistično izobraženega intelektualca in posebne kompetence, ki jim odpirajo pot do razumevanja splošnih in posebnih vprašanj teoretičnega in uporabnega jezikoslovja. Na teoretični ravni so seznanjeni z zgodovino jezikoslovja, s prevladujočimi jezikoslovnimi šolami in s slovenskim prispevkom k jezikoslovni teoriji. Na uporabni ravni so zmožni zavzemati stališče do vprašanj jezikovne politike večinske in manjšinskih jezikovnih skupnosti kakor tudi do vprašanj naših manjšin na tujem; zmožni so razumeti razmerja in probleme, ki se pojavljajo na relaciji človek – jezik, ter morebitne konfliktna položaja odpravljati oziroma gladiti.

Splošne kompetence, ki se pridobijo s programom

Diplomanti in diplomantke prvostopenjskega dvodisciplinarnega študijskega programa:

- razmišljajo logično, abstraktno, analitično in sintetično;
- so usposobljeni za sodelovanje pri reševanju strokovnih vprašanj;
- seznanjeni so s temeljnimi raziskovalnimi metodami, ki jih tvorno prenašajo z enega področja na drugega;
- pridobljena znanja in usposobljenosti povezujejo med obema strokama in z različnimi drugimi področji;
- svoja znanja prenašajo na druga problemska področja (sposobnost transfera) ter jih rešujejo intradisciplinarno;
- zaradi poznavanja dveh strokovnih področij so bolj fleksibilni pri opredeljevanju in reševanju konkretnih vprašanj
- bolj celovito pristopajo k evidentiranju problemov in njihovem reševanju
- usposobljeni so uporabljati dva različna strokovna diskurza, ki jim omogočata jasnejšo argumentacijo
- imajo večjo sposobnost komuniciranja, ki izhaja iz razumevanja dveh pogledov in omogoča uspešno vključevanje v timsko delo
- informacije dvojno kontekstualizirajo;
- lažje in bolj kompetentno se odzivajo na nove izzive in se jim prilagajajo in/ali jih modificirajo;
- zavezani so profesionalni etiki ter so sposobni razvijati refleksijo o njej tudi v širšem družbenem kontekstu;
- zbirajo bibliografske in druge podatke iz baz in drugih virov;
- uporabljajo IKT pri iskanju, izbiranju, obdelavi in predstavitvi informacij;
- sodelujejo pri ocenjevanju in zagotavljanju kakovosti lastnega dela;
- oblikujejo in sooblikujejo učinkovite medčloveške odnose;
- imajo zavest o potrebi stalnega izpopolnjevanja že pridobljenega znanja in pripravljenost za tako nadgradnjo.

Diplomanti in diplomantke Splošnega jezikoslovja poleg tega pridobijo naslednje splošne kompetence:

- Kritično branje in razumevanje besedil.
- Razumevanje vsaj enega svetovnega jezika.
- Seznanjenost z informacijsko tehnologijo.
- Usmerjenost v realistično delovanje.
- Sposobnost za izražanje v sredstvih javnega obveščanja.
- Sposobnost za sodelovanje in skupinsko delo, a tudi za samostojno delovanje.
- Občutljivost za etična merila in zavezanost poklicni etiki.

Predmetnospecifične kompetence, ki se pridobijo s programom

- poznavanje raziskovalnih ciljev jezikoslovnih znanosti nekoč in danes
- poznavanje zgodovinskega razvoja jezikoslovja
- seznanjenost z organizacijskimi oblikami jezikovne vede v Sloveniji in po svetu, zlasti v EU (npr. razporeditev in vrsta jezikoslovja na univerzah, na inštitutih; t.i. lingvistični krožki, zlasti na evropskih univerzah; stalni domači in mednarodni sestanki na področju jezikoslovja; državni uradi za jezik)
- poznavanje ter sposobnost kritičnega vrednotenja temeljnih jezikovnih priročnikov, revij in druge strokovne ter znanstvene literature (s poudarkom na tisti, ki nastaja v slovenskem govornem prostoru)
- poznavanje jezikovnih univerzalij in jezikovne tipologije
- poznavanje in sposobnost aplikacije analitičnega aparata (predvsem tvorbenega) jezikoslovja na konkretne jezikovne pojave (na vseh jezikoslovnih ravneh, tj. fonološki, skladenjski, morfološki ter pomenski)
- poznavanje bistvenih teženj v zgodovinskem razvoju jezika
- sposobnost za strokovno delo na področju jezikoslovja (npr. izdelovanje opisov jezika; zavzemanje stališč do jezikovnih vprašanj, ki se pojavljajo v javnosti)
- poznavanje vprašanj in spremljajočih pojavov procesa standardizacije jezika (predvsem na primeru slovenskega jezika)
- poznavanje osrednjih (predvsem slovenskih) ustanov, ki se ukvarjajo z načrtovanjem statusa in korpusa jezikov ter s proučevanjem jezikov nasploh (raziskovalne, vzgojno-izobraževalne in kulturne ustanove)
- seznanjenost z zgodovino, sedanjim stanjem in vitalnostjo materinščine.
- seznanjenost z jezikovnim položajem v Evropi, zlasti v EU (npr. kateri jeziki so uradni, kateri manjšinski, predpisi o razmerju med jeziki posamezne države, ureditev jezikovnega pouka za manjšinske skupnosti).
- poznavanje zakonske regulative na področju jezikovne rabe
- poznavanje temeljnih sociolingvističnih raziskav ter metod in pristopov sociolingvističnega raziskovanja
- poznavanje interakcijskih razmerij med jezikovnimi, kulturnimi in družbenimi pojavi
- poznavanje teorij o usvajanju jezika ter značilnih faz in zakonitosti razvoja v zgodnjem,

- srednjem in poznem otroštvu, ter teorij jezikovnega primanjkljaja in govornih motenj
- obvladanje izbranega neindoevropskega jezika

3. Pogoji za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa

Pogoji za vpis na študijski program so skladni s členoma 38 in 38b Zakona o visokem šolstvu ter 115. členom Statuta Univerze v Ljubljani.

V prvostopenjski dvodisciplinarni univerzitetni študijski program se lahko vpiše:

- kdor je opravil maturo
- kdor je opravil poklicno maturo in izpit iz enega od maturitetnih predmetov, vendar izbrani predmet ne sme biti predmet, ki ga je kandidat že opravil pri poklicni maturi,
- kdor je opravil katerikoli štiriletni srednješolski program pred 1.6.1995,
- kdor je uspešno zaključil enakovreden študij v tujini.

Predvideno število vpisnih mest je 10 za redni študij in 2 za izredni študij.

Če je zanimanja za vpis več, kot je razpisanih mest in bo sprejet sklep o omejitvi vpisa, bodo kandidati iz točke a) izbrani glede na:

- splošni uspeh pri splošni maturi (40 % točk)
- splošni uspeh v 3. in 4. letniku (20% točk)
- uspeh iz slovenščine (ali madžarščine ali italijanščine kot materinščine) in tujega jezika pri maturi (20% točk)
- uspeh iz slovenskega jezika (ali madžarskega ali italijanskega kot materinščine) in tujega jezika v 3. in 4. letniku (20% točk)

kandidati iz točke b) izbrani glede na:

- splošni uspeh pri poklicni maturi (40 % točk)
- splošni uspeh v 3. in 4. letniku (20% točk)
- uspeh iz slovenskega jezika (ali madžarskega ali italijanskega kot materinščine) in tujega jezika pri poklicni maturi (20% točk)
- uspeh iz slovenskega jezika (ali madžarskega ali italijanskega kot materinščine) in tujega jezika v 3. in 4. letniku (20% točk)

kandidati iz točke c) izbrani glede na:

- splošni uspeh pri zaključnem izpitu (40 % točk)
- splošni uspeh v 3. in 4. letniku (20% točk)
- uspeh iz slovenskega jezika (ali madžarskega ali italijanskega kot materinščine) in tujega jezika pri zaključnem izpitu (20% točk)

- uspeh iz slovenskega jezika (ali madžarskega ali italijanskega kot materinščine) in tujega jezika v 3. in 4. letniku (20% točk)

Glede na obliko srednješolskega izobraževanja bodo v primeru omejitve vpisa po opisanih kriterijih izbrani tudi kandidati, ki so zaključili enakovredno izobraževanje v tujini. Natančna določila so vsako leto objavljena v Razpisu za vpis, ki ga pripravi Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.

4. Merila za priznavanje znanj in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program

Kandidati za vpis lahko k prijavnim listinam predložijo še vsa potrdila, ki izkazujejo formalno ali neformalno pridobljena znanja. Na podlagi tega strokovna komisija oddelka ob pregledu izpolnjevanja pogojev za vpis ugotavlja ustreznost tovrstno pridobljenega znanja ter to upošteva tudi pri določitvi morebitnih diferencialnih obveznosti, ki se tako lahko zmanjšajo.

Vpisani študenti lahko kadarkoli v skladu s Pravilnikom o postopku in merilih za priznavanje neformalno pridobljenega znanja in spretnosti (http://www.uni-lj.si/o_univerzi_v_ljubljani/organizacija__pravilniki_in_porocila/predpisi_statut_ul_in_pravilniki/2013071116244099/) prosijo za priznavanje znanja, pridobljenega s formalnim, neformalnim ali izkustvenim učenjem. Vlogo oddajo v pristojnem študentskem referatu, k prošnji poda mnenje oddelk, o prošnji pa odloči Odbor za študentska vprašanja in usmerjanje.

5. Pogoji za napredovanje po programu

Pogoji za napredovanje po programu so usklajeni s 151.-153. členom Statuta Univerze v Ljubljani:

- Za napredovanje **iz prvega v drugi letnik** dvodisciplinarnega univerzitetnega študijskega programa prve stopnje **Splošno jezikoslovje** mora študent oz. študentka opraviti študijske obveznosti za 1. letnik v tolikšnem obsegu, da doseže 90 odstotkov KT, predpisanih s predmetnikom in posameznimi učnimi načrti za prvi letnik, v obsegu 54 od 60 KT.
- Za napredovanje **iz drugega v tretji letnik** dvodisciplinarnega univerzitetnega študijskega programa prve stopnje **Splošno jezikoslovje** mora študent oz. študentka opraviti študijske obveznosti za 2. letnik v tolikšnem obsegu, da doseže 90 odstotkov KT, predpisanih s predmetnikom in posameznimi učnimi načrti za drugi letnik, v obsegu 54 od 60 KT, kar skupaj s celotnimi obveznostmi 1. letnika (60 KT) pomeni zbranih 114 KT.

V primeru izjemnih okoliščin (določenih v Statutu UL, 153. člen) pa se lahko na podlagi rešene prošnje vpišejo v višji letnik tudi tisti študentje, ki so opravili 85 odstotkov obveznosti (torej dosegli 51 KT). O tem vpisu odloča Odbor za študentska vprašanja in usmerjanje, pri čemer lahko oddelk poda posvetovalno mnenje.

Manjkajoče obveznosti morajo biti opravljene do vpisa v naslednji, višji letnik.

V skladu s 152. členom Statuta Univerze v Ljubljani ima študent oz. študentka, ki ni opravil oz. opravila vseh študijskih obveznosti za vpis v višji letnik, določenih s študijskim programom, možnost, da v času študija enkrat ponavlja letnik, če izpolnjuje s študijskim programom določene pogoje za ponavljanje. Pogoj za ponavljanje letnika v okviru predlaganega študijskega programa so opravljene študijske obveznosti v skupnem obsegu 15 KT (25% skupnega števila KT za posamezni letnik).

Pogoji za podaljševanje statusa študenta so določeni z 238. členom Statuta Univerze v Ljubljani.

Študentom in študentkam glede usmerjanja v različne smeri študija, izbire posameznih modulov znotraj študijskih programov in drugih vprašanj, povezanih s študijem, svetujejo predstavniki študentov, tutorji, mentorji posameznih letnikov ter drugi sodelavci ustreznih oddelkov v okviru govorilnih ur.

6. Načini izvajanja študija

Na programu so razpisana mesta za redni in izredni študij.

7. Pogoji za dokončanje študija

Za dokončanje dvodisciplinarnega študija mora študent oz. študentka opraviti vse obveznosti, ki jih določajo študijski program in učni načrti posameznih predmetov, v skupnem obsegu 90 KT. Celotni študij pa se zaključí šele potem, ko je študent na obeh izbranih disciplinah opravil vse obveznosti, kot jih določata študijska programa in učni načrti posameznih predmetov, v skupnem obsegu 180 KT.

8. Določbe o prehodih med programi

Prehodi so možni med študijskimi programi iste stopnje, torej 1. stopnje.

Do prenehanja izvajanja študijskih programov, sprejetih pred 11. 6. 2004, so prehodi mogoči tudi iz nebolonjskih univerzitetnih študijskih programov v študijske programe 1. stopnje.

Prehodi so možni med študijskimi programi:

- ki ob zaključku študija zagotavljajo pridobitev primerljivih kompetenc;
- med katerimi se lahko po kriterijih za priznavanje prizna vsaj polovica obveznosti po Evropskem prenosnem kreditnem sistemu iz prvega študijskega programa, ki se nanašajo na obvezne predmete drugega študijskega programa.

Glede na obseg priznanih obveznosti iz prvega študijskega programa se lahko študent/-tka vpiše v isti ali višji letnik v drugem študijskem programu. V vsakem primeru mora kandidat/-ka izpolnjevati pogoje za vpis v začetni letnik študijskega programa, v katerega prehaja.

Za prehod med programi se ne šteje vpis v začetni letnik novega študijskega programa, čeprav se študentu/-ki priznajo posamezne obveznosti, ki jih je opravil/-a v prvem študijskem programu. V tem primeru mora kandidat/-ka izpolnjevati pogoje za vpis v začetni letnik v skladu z zakonom in študijskim programom.

Pri prehodih se lahko priznavajo:

- primerljive študijske obveznosti, ki jih je študent/-tka opravil/-a v prvem študijskem programu;
- neformalno pridobljena primerljiva znanja.

Predhodno pridobljena znanja študent/-tka izkazuje z ustreznimi dokumenti.

Študent oz. študentka se lahko vključi v višji letnik drugega študijskega programa, če mu/ji je v postopku priznavanja zaradi prehoda priznanih vsaj toliko in tiste kreditne točke, ki so pogoj za vpis v višji letnik javnoveljavnega študijskega programa.

O vlogah študentov za prehod med študijskimi programi odloča pristojni organ fakultete na predlog oddelka po postopku, ki je določen v Statutu UL.

9. Načini ocenjevanja

Izpitni režim je usklajen s Statutom Univerze v Ljubljani in Pravilnikom o izpitnem redu Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Oblike preverjanja znanja so: pisni in ustni izpiti, testi, kolokviji, referati, eseji, proseminarske in seminarske naloge, projektne naloge, portfolio in drugo.

Načini ocenjevanja posameznih predmetov so zapisani za vsak predmet posebej v učnih načrtih. Ocenjevalna lestvica je od 6-10 (pozitivno) ter 1-5 (negativno):

10 odlično	izjemni rezultati z zanemarljivimi napakami
9 prav dobro	nadpovprečno znanje, vendar z nekaj napakami
8 prav dobro	solidni rezultati
7 dobro	dobro znanje, vendar z večjimi napakami
6 zadostno	znanje ustreza minimalnim kriterijem
5-1 nezadostno	znanje ne ustreza minimalnim kriterijem

10. Predmetnik študijskega programa

Kontaktne ure: P=predavanja, V=vaje, S=seminarji. (Število kontaktnih ur pri izbirnih (strokovnih in splošnih) predmetih v spodnjih preglednicah ni vključeno v razdelitev po letnikih, ker je odvisno od dejanske izbire predmeta.)

KT = kreditne točke po ECTS.

1. letnik				
1. semester				
Predmet	P	V	S	KT
Pregled splošnega jezikoslovja	30		30	6
Pregled uporabnega jezikoslovja	30		30	6
Neindoevropski jezik 1 (I)	30	30		3
Skupaj 1. semester:	150	30	0	15
2. semester				
Fonetika in fonologija	30		30	6
Teorija jezika J I	30		30	6
Izbirni splošni predmet*	15	15		3
Skupaj 2. semester:	105	45	0	15
Skupaj 1. letnik:	255	75	0	30

2. letnik				
3. semester				
Predmet	P	V	S	KT
Zgodovinsko jezikoslovje 1	60			6
Uporabno jezikoslovje - jezikovno in družbeno razslojevanje	30		30	6
Slovenska teorija naravne skladnje	30		30	3
Skupaj 3. semester:	120	30	30	15
4. semester				
Zgodovinsko jezikoslovje 2	30	30		6
Izbirni splošni predmet*	15		15	3
Izbirni strokovni predmet*	30	15	15	6
Skupaj 4. semester:	75	45	30	15
Skupaj 2. letnik:	195	75	60	30

3. letnik				
5. semester				
Predmet	P	V	S	KT
Teorija opisnega jezikoslovja – skladnja	30		30	6
Teorija jezika J II	60			6
Izbirni strokovni predmet*	15	15		3
Skupaj 5. semester:	120	15	15	15
6. semester:				
Uporabno jezikoslovje - jezik in govorec	30		30	6
Izbirni strokovni predmet*	15		15	3
Diplomsko delo				6
Skupaj 6. semester:	45	0	45	15
Skupaj 3. letnik:	165	15	60	30
Skupaj program:	615	165	120	90

*Pri izbirnih strokovnih in splošnih predmetih je navedena pričakovana povprečna količina kontaktnih ur. Dejansko število kontaktnih ur je odvisno od izbranih predmetov. Za notranje izbirne predmete je navedeno v spodnji tabeli.

Izbirni strokovni predmeti:

Predmet	P	S	V	KT
Jezikovne in spletne tehnologije	30	30		6
Uvod v vezalno fonologijo	30			3
Uvod v jezikovno tipologijo	30			3
Uvod v jezike v stiku	30			3
Izbrana poglavja iz skladnje in morfologije slovanskih jezikov	30			3
Metode jezikoslovnega raziskovanja in terenskega dela	15	15		3
Pregled indoevropskih jezikov	30			4
Logika in argumentacija	30		30	5
Hetitiščina 1	30		30	6
Hetitiščina 2	30		30	6
Stara indijščina 1	30		30	6
Stara indijščina 2	30		30	6
Stara grščina I/1	30			3
Stara grščina I/2	30			3
Stara grščina II/1	30			3
Stara grščina II/2	30			3
Stara cerkvena slovanščina (Glasoslovje)	30	15		3
Stara cerkvena slovanščina (Imensko oblikoslovje)	30	15		3
Stara cerkvena slovanščina (Glagolsko oblikoslovje)	30	15		3
Stara cerkvena slovanščina (Glagolska in cirilska paleografija)	30	15		3
Latinščina 1, intenzivni tečaj I	60			5
Latinščina 2, intenzivni tečaj II	60			5
Madžarski jezik 2 (I)	30		30	3
Madžarski jezik 2 (II)	30		30	3
Madžarski jezik 3 (I)	30		30	3
Madžarski jezik 3 (II)	30		30	3
Sodobni kitajski jezik – lektorske vaje 2			60	6
Sodobna japonščina 2 – lektorat	30		90	6
Sodobna japonščina 3 – lektorat	30		90	6
Sodobna korejščina 1 – lektorat 2	30		30	4
Sodobna korejščina 2 – lektorat 1	30		30	3
Sodobna korejščina 2 – lektorat 2	30		30	3
Sodobna korejščina 3 – lektorat 1	30		30	3
Sodobna korejščina 3 – lektorat 2	30		30	3

Možne izbire za Neindoevropski jezik 1 (I):

Predmet	P	S	V	KT
Madžarski jezik 1 (I)	30		30	3
Sodobni kitajski jezik – lektorske vaje 1 (1. semester)			60	4
Sodobna japonščina 1 – lektorat (1. semester)	30		30	4
Sodobna korejščina 1 – lektorat 1	30		30	4

11. Predstavitev posameznih predmetov

Fonetika in fonologija (6KT)

Seznanitev z osnovnimi pojmi fonetike in fonologije s poudarkom na fonetičnih in fonoloških značilnostih slovenskega jezika. Usvajanje metodoloških temeljev (temeljnih raziskovalnih metod in pripadajočega znanstvenega aparata) za reševanje fonetičnih in fonoloških problemov v slovenščini in drugih jezikih. Poznavanje in razumevanje različnih teoretičnih pristopov k obravnavi fonološke ravnine. Kompetence za uporabo in kritično vrednotenje izbrane strokovne literature.

Obravnavajo se naslednje vsebine s področja fonetike in fonologije: predmet preučevanja fonetike in fonologije, povezanost z drugimi vedami; akustična in zaznavna fonetika (nastanek in širjenje zvoka, govorna akustika, zaznavanje glasov); artikulacijska fonetika (govorila, mesto in način artikulacije soglasnikov in samoglasnikov); fonetični zapis glasov (IPA - mednarodna fonetična abeceda); podroben opis glasov slovenskega jezika (fonemi in alofonske uresničitve, naglas, premene); fonem, alofon, globinska podstava (definicija in metode določanja); formalizacija fonetičnih in fonoloških oznak; pregled premen, procesov in fonoloških pravil; fonološka analiza različnih jezikov (ugotavljanje premen in formalno zapisovanje fonoloških pravil, ki jih povezujejo); metrična fonologija in teorija optimalnosti (osnovne značilnosti); prozodične značilnosti (trajanje, jakost, ton).

Hetitsčina I (6KT)

Študent se seznani s hetitsčino (deloma tudi z drugimi jeziki anatolske skupine) do te mere, da lahko bere in interpretira sprva transliterirana in nato transkribirana besedila in je sposoben osnovnih primerjalnozgodovinskih interpretacij hetitskega jezikovnega gradiva ter razume informativnost hetitsčine oz. anatolske skupine v odnosu do drugih ide. jezikov pri rekonstrukciji ide. prajezika.

Hetitsčina kot ide. jezik (Knudtzon, Hrozný). Značilnosti in drugačnosti slovničnega sistema hetitsčine v primerjavi s slovničnim sistemom klasičnih starih ide. jezikov (stara indijsčina, grščina) in vprašanje rekonstrukcije ide. prajezika. Indo-hetitska teorija (Sturtevant in drugi). Klinopisni znaki treh funkcij. Glasovna vrednost klinopisnih znakov in zapisov (tip *pi-e-ra-an/pi-ra-an*; plene zapisi, protetični vokali, nemi/pisni vokali). Problem enojnega/dvojnega zapisa medvokalnih *C* (Sturtevantovo pravilo, aplikacija pravila na reflekse ide. **s* in **H*₂, praanatolska lenizacija). Asibilacija. Razvoj praide. fonemskega sestava prek praanatolskega stanja v hetitsčino s posebnim ozirom na soodvisnost vokalne/konzoantne kvalitete in akcenta.

Ob branju sprva lažjih transliteriranih besedil se študent seznani z hetitsko opisno slovnico (klinopisni zlogovni zapisi, fonemski sestav, stavčna fonetika = sandhi, samostalniški, pridevniški in zaimkovni deklinativni vzorci, glagolski sistem, druge besedne vrste, temeljne skladienske strukture) in s historičnim razvojem hetitskega jezika. Spozna osnovne značilnosti neide. jezikov Prednje Azije (sumerščina, akadščina, huritščina, protohatščina). Po prehodu na branje transkribiranih besedil pogloblja znanje o problematiki, ki jo predstavljajo zlogovni zapisi, in o sinhronem hetitskem sestavu nasploh.

Hetitsčina II (6KT)

Poglobljanje znanja hetitske opisne slovnice (s posebnim ozirom na razmerje stara hetitsčina : nova hetitsčina) in hetitske kulture na podlagi branja bolj zapletenih pa tudi fragmentarnih pretežno transkribiranih besedil.

Slušatelji se s hetitsko morfologijo (in deloma z morfologijo drugih anatolskih jezikov) seznanijo do te mere, da prepoznajo enakosti in različnosti anatolske morfologije v odnosu do rekonstruiranega prajezičnega sistema in do sistemov predvsem klasičnih ide. jezikov.

Nominalna morfologija. Pregled nominalnih deklinacij. Slovnične kategorije (število, binarni sistem spola s podkategorijo živosti, sklon, sistem sklonov v stari hetitsčini in novi hetitsčini). Izvor sklonil. Praide. o-jevske osnove in osnove na *-eH₂- in hetitska ajevskaja deklinacija (v kontekstu drugega anatolskega gradiva, predvsem likijskega). Dvojni deklinacijski vzorec i-jevskih in u-jevskih osnov in njegov ide. temelj. Oblikotvorne posebnosti pri deklinaciji konzonantnih osnov. Prevoj v nominalnih osnovah. Delitev in izvor heteroklitičnih osnov. Besedotvorje nominalnih osnov (glavni povedni tipi). Pronominalna morfologija in njegovi ide. viri.

Verbalna morfologija. Slovnične kategorije glagola in njihov izvor (naklon, način, čas, število). Mijevska in hijevska konjugacija kot anatolska posebnost. Razredi mijevske in hijevske konjugacije in njihov izvor. Besedotvorje glagolskih osnov. Izvor osebil obeh konjugacij. Perfektova teorija o izvoru hijevske konjugacije. Praide. avgment in hetitsčina. Izvor mediopasiva

Ob branju bolj zahtevnih, tudi le fragmentarnih pretežno transkribiranih besedil se pogloblja znanje hetitske opisne slovnice (poudarek je na posebnih morfoloških in skladenjskih vzorcih) s posebnim poudarkom na zgodovinskem razvoju hetitskega jezika (stara hetitščina : mlada hetitščina). Pogloblja se znanje o kulturi Hetitov in znanje o prednjeazijskih jezikih, ki so zajeti v hetitska besedila.

Izbrana poglavja iz skladnje in morfologije slovanskih jezikov (3KT)

Seznanitev z morfološko-skladenjskimi pojavi, značilnimi za slovanske jezike. Primerjava izbranih morfoloških in skladenjskih pojavov med različnimi slovanskimi jeziki s poudarkom na njihovem udejanjanju v slovenščini. Usvajanje metodoloških temeljev za reševanje morfoloških in skladenjskih problemov v slovanskih in drugih jezikih (temeljnih raziskovalnih metod in pripadajočega znanstvenega aparata s poudarkom na tvorbeno-pretvorbenih pristopih). Kompetence za uporabo in kritično vrednotenje izbrane strokovne literature.

Obravnavajo se naslednje vsebine s področja skladnje in morfologije slovanskih jezikov: glagolski vid, glagolski način, teorija naslonk, teorija sklona, skladenjske zgradbe s povedkovim prilastkom, deležniki in deležniške strukture, k-vprašanja in k-premik.

Jezikovne in spletne tehnologije (6KT)

Osnovni cilj predmeta je seznanitev z možnostmi, ki jih pri vsakdanjem delu z računalnikom humanističnemu uporabniku nudijo jezikovne in spletne tehnologije; ko računalnik ni samo malo boljši pisalni stroj ampak vsestran in učinkovit osebni pomočnik. Cilj je študentu tudi skrajšati pot do aktivnega vstopa na svetovni splet.

Specifične kompetence, pridobljene s predmetom so: razumevanje osnov teorije informacij, vpogled v kvantitativni del informacijske vsebine sporočila, sposobnost ocene velikosti besednega zaklada besedila ter zmožnost njegove izdelave in uporabe, pregled nad prostodostopnimi jezikovnimi viri in orodji, razumevanje notranje strukture spletnih dokumentov, obvladanje osnov spletnega označevalnega jezika, zmožnost priprave dokumentov za objavo na svetovnem spletu na racionalen in učinkovit način, razumevanje poti pri prenosu elektronskih besedil med različnimi okolji in platformami.

Osnove teorije informacij. Entropija. Kvantitativni modeli jezika. Statistični opis besedila. Gradniki besedila kot elementi podatkovne zbirke in njihove porazdelitve. Pogostnostni slovar polnopomenskih besednih vrst izbranega besedila. Leksikalne podatkovne zbirke. Označevanje besedila, razdvoumljanje naborov oblikoslovnih oznak, lematizacija. Uporaba prostodostopnih jezikovnih virov ter orodij, spletni viri za strojno prevajanje.

Razvoj in pomen interneta svetovnega spleta. Označevalni jezik spletnih dokumentov. Prenos jezikovnih virov med različnimi platformami in relevantni standardi. Prostorsko učinkovito in človeško razumljivo (angl. human readable) kodiranje spletnih strani.

Logika in argumentacija (5KT)

Cilj predmeta je seznaniti slušatelje z osnovnimi pojmi logike in argumentacija in jih usmeriti v samostojno, kritično in ustvarjalno razmišljanje in vrednotenje pojavov v družbi. Slušatelji razvijajo sposobnost logičnega razmišljanja, pojmovne analize, refleksije in komunikacijskih veščin, ki so pomembne lastnosti diplomanta pri ustvarjanju spodbudnega učnega procesa.

Slušatelji se seznanijo s temelji neformalne in simbolne logike, še posebej s pojmi argumenta, gradnje dokaza, zmote, definicije, dedukcije, indukcije, sintakse in semantike itd. Naučijo se prepoznati in analizirati argumente ter ocenjevati njihovo moč in ustreznost evidence in oblikovati lastne dobre argumente. Pri vajah in seminarskem delu so metode argumentacije (kritičnega razmišljanja) uporabljene pri analiziranju znanstvenih, filozofskih in časopisnih tekstov ter pri pisanju argumentativnih esejev. Slušatelji se seznanijo tudi z osnovami retorike in pripravijo debate na določeno temo (npr. praktična etična vprašanja)

Madžarski jezik 1 (3KT)

Študent je sposoben v vsakodnevnih situacijah, ki zahtevajo preprosto in neposredno izmenjavo informacij, razumeti madžarski jezik in se izraziti v njem, tako pisno kot ustno.

Govorna dejanja: vspostavljanje družbenega stika, dajanje in prejemanje osebnih podatkov, opisovanje, lociranje ljudi in stvari; dajanje in prejemanje informacij o datumih, urah, količinah, številih, cenah; izražanje možnosti.

Skladnja, morfologija in besedišče: trdilni in nikalni stavki, glagoli in predlogi, uporaba pridevnikov, tožilnik, krajevni in časovni prislovi, števniki, svojilnost, besedni red preprostih stavkov; določni in nedoločni člen, osnovno spreganje

glagolov, glagoli na -ik, označevalec množine, postpozicije.

Osnovno besedišče, povezano z vsakdanjimi situacijami.

Madžarski jezik 2 (3+3KT)

Študent izboljša pisno in ustno natančnost izražanja, komunikacijsko učinkovitost in ustrezno uporabo naučenih slovničnih zgradb.

Govorna dejanja: izražanje občutkov kot so presenečenje, sreča, zanimanje ipd, in odgovarjanje nanje. Izražanje nujnosti, nasvetov, povabil, (ne)strinjanja. Razpravljanje o ljudeh, dogodkih in preteklih izkušnjah.

Skladnja, morfologija in besedišče: Funkcija nedoločnika, besedni red preprostih stavkov. Časi: sedanjik, preteklik, prihodnjik, nedoločna in določna spregatev, kazalni zaimki, itd.

Osnovno besedišče, povezano z vsakdanjimi situacijami.

Madžarski jezik 3 (3+3KT)

Študent do popolnosti spozna slovnično zgradbo madžarskega jezika, zmore natančno uporabljati besede, ima zadovoljivo organizacijo vsebin, zmore učinkovito posredovati ideje in vsebino.

Govorna dejanja: dajanje napotkov; izražanje želja; prosta konverzacija o različnih temah.

Skladnja, morfologija in besedišče: uporaba velednika-subjunktiva, pogojnih stavkov, vzročnih glagolov, primerjalne zgradbe, priredja in podredja, prislovi, uporaba glagolskih predpod, trpnik.

Širši razpon besedišča, besedotvorje, besedne družine.

Metode jezikoslovnega raziskovanja in terenskega dela (3KT)

Seznanitev z osnovami jezikoslovnega raziskovanja. Študent razvije zmožnost eksaktnega in sistematičnega opazovanja in vrednotenja pojavov in procesov na področju jezika in govora na racionalen –izkustven način ob uporabi ustreznih metod. S pridobljenim znanjem o empiričnem raziskovanju študent pridobi sposobnost, razumeti in interpretirati razmerja med jezikovnimi in družbenimi kategorijami.

(a) Opredelitev znanstvenega raziskovanja- znanstvena teorija, znanstvena metoda in empirija. (b) Pregled raziskovalnih metod (posrednih in neposrednih), postopkov (laboratorijsko raziskovanje, testiranje, anketiranje, intervju, udeležensko opazovanje, akcijsko raziskovanje) ter instrumentov. (c) Oblikovanje raziskovalnega modela in raziskovalnega/nih vprašanj(a) / hipotez (določitev spremenljivk in načrtovanje sovisnosti). (č) Časovni okvir raziskave: prava in navidezna časovna raziskava določitev časovnih rezov (panel), longitudinalna raziskava. (d) Oblikovanje in predhodno preverjanje ustreznosti instrumenta. (e) Vzorčenje: načrtovanje in izbira vzorca, struktura vzorca, subjekti (informanti, respondenti), besedila, korpus. (f) Protokol pri zajemanju podatkov – naloge, postopki in drža raziskovalca- anketarja. (g) Urejanje in obdelava podatkov. (h) Analiza in interpretacija podatkov, preverjanje hipotez in vključevanje novih spoznanj. (i) Uporabniki in diseminacija (širitev) raziskovalnih izsledkov.

Pregled splošnega jezikoslovja (6KT)

Predmet je uvod v vse druge predmete študijske smeri splošno jezikoslovje. Študenta seznanijo z raziskovalnimi cilji jezikoslovnih znanosti nekoč in danes, z nekaterimi jezikovnimi univerzalijami in z nekaj osnovne jezikovne tipologije. Študent spozna zgodovinski razvoj jezikoslovja, obvlada osnove analitičnega aparata opisnega jezikoslovja na vseh pomenonosnih jezikoslovnih ravneh in prepozna razlike v raziskovalnih ciljih in metodologijah različnih pristopov.

Opredelitev jezikoslovja kot empirične znanosti, opredelitev predmeta jezikoslovja, podatki in metodologija sodobnega jezikoslovja. Zgodovinski razvoj jezikoslovnega razmišljanja o jeziku. Pregled petih slovničnih modelov: antična/tradicionalna slovnica; srednjeveška (filozofska) slovnica; zgodovinska slovnica; strukturalna slovnica; tvorbeno slovnica. Jezikovne univerzalijske in jezikovne tipologije. Filogeneza jezika. Ontogeneza jezika.

Pregled uporabnega jezikoslovja (6KT)

Študenti in študentke se seznanijo s področji uporabnega jezikoslovja in začno razmišljati o vlogi in delu jezikoslovca v družbi. Seznanijo se z vprašanji in spremljajočimi pojavi procesa standardizacije jezika na primeru slovenskega jezika. Spoznajo osrednje slovenske ustanove, ki se ukvarjajo z načrtovanjem statusa in korpusa slovenskega jezika ter s proučevanjem slovenskega jezika nasploh (raziskovalne, vzgojno-izobraževalne in kulturne). Srečajo se s temeljnimi

jezikovnimi priročniki, revijami in drugo strokovno literaturo, ki nastaja v slovenskem govornem prostoru in jo mora poznati vsak jezikoslovec.

Splošni uvod v seznanjanje s področji uporabnega jezikoslovja (zgodovina UJ v svet in na Slovenskem, metodološki pristopi), iskanje in zbiranje informacij (institucije, ki se ukvarjajo z jeziko(slo)vnimi vprašanji, jezik(slo)vni priročniki, iskanje virov in literature), spoznavanje posameznih področij uporabnega jezikoslovja (opisovanje jezika: slovnica, besedišče; korpusno jezikoslovje; jezik otrok; pragmatika; sporazumevanje v različnih poklicih; jeziki za posebne potrebe; forenzično jezikoslovje; kontrastivno jezikoslovje in analiza napak; učenje in usvajanje maternega jezika, učenje in usvajanje drugega jezika, učenje jezika: motivacija, cilji in strategije; modeli izobraževanja v jezikovno mešanih okoljih; učenje jezika pri odraslih; psiholingvistika; sociolingvistika; jeziki v stiku; jezik in ekologija, jezik in spol; jezik in mediji; znakovni jezik; poslušanje; govorjenje in izgovorjava; branje; pisanje; ocenjevanje; prevajanje in tolmačenje; pismenost; retorika in stilistika; dvo- in večjezičnost; (kritična) analiza diskurza), seznanjanje z raziskovalnim delom raziskovalcev, ki se ukvarjajo s proučevanjem izbrane tematike na konkretnih primerih.

Slovenska teorija naravne skladnje (3KT)

Uvid v gradnjo teorij v jezikoslovju.

Metodologija deduktivnih teorij v jezikoslovju na primeru naravne skladnje. Zgledi iz slovenščine, evropskih jezikov in širše.

Sodobna japonščina – lektorat

Slušatelji se seznanijo s posebnostmi izgovarjave, osnovnim besediščem (okrog 2000 besed), morfologijo in osnovami skladnje (najpogostejši stavčni vzorci) sodobne govorne in pisne japonščine. Pri vajah srečujejo različne situacije, v katerih dejansko uporabijo naučene besede, besedne zveze in stavčne vzorce.

Na višji stopnji slušatelji širijo besedišče in zaklad pismenk, poznavanje fraz in idiomov, besedilne pragmatike konverzacije ter poznavanje sistema spoštljivega govora (keigo). Lektorske vaje se izvajajo v različnih oblikah, ki zahtevajo aktivno sodelovanje študentov, kot so gledališke uprizoritve besedil, pisanje pisem, poročil in plakatov, intervjuvanje idr.

Sodobni kitajski jezik - lektorske vaje

Na začetku pouka se študentje in študentke seznanijo s fonetičnimi osnovami sodobnega kitajskega jezika. Poudarek je na spoznavanju strukture in principov sestave 411 osnovnih zlogov ter na vaji in učenju štirih tonov, od katerih je odvisen konkretni kontekstualni pomen posamezne besede oziroma zloga. Potem se študentje in študentke seznanijo z uradno latinično kitajsko pisavo pinyin. V naslednjem koraku se seznanijo s principi pisanja pismenk (zaporedje in struktura potez). V drugi polovici prvega in v celotnem drugem semestru prvega letnika delajo po učbeniku sodobne kitajščine s poenostavljenimi pismenkami (1. del). Ob koncu prvega letnika morajo obvladati vse lekcije uporabljenega učbenika.

Na začetku drugega letnika se poučuje in utrjuje poznavanje fonetičnih in slovničnih posebnosti sodobnega kitajskega jezika, ki so ga študentje in študentke pridobili v prvem letniku. V drugi polovici prvega in v celotnem drugem letniku študentje in študentke delajo po drugem delu učbenika sodobne kitajščine s poenostavljenimi pismenkami. Ob koncu drugega letnika morajo obvladati vse lekcije uporabljenega učbenika.

Sodobna korejščina 1 – lektorat 1 (4KT)

800 osnovnih besed, ki se uporabljajo v vsakdanjih situacijah. Razumevanje in raba osnovnih stavčnih zgradb, osnovnih členkov in veznikov, oblike pogosto uporabljanih in nepravilnih glagolov in pridevnikov glede na čas in pritrjevanje oz. zanikanje. Pisanje samoglasnikov in soglasnikov, načela za postavljanje presledkov, kratki spisi z vsakdanjimi temami. Pogovori, v katerih se uporabljajo naučene stalne zveze in izrazi, ter enostavne stavčne zgradbe. Razločevanje osnovnih soglasnikov in samoglasnikov. Obvladanje batchima (zveze končnih soglasnikov s sledečim začetnim soglasnikom). Odgovarjanje na enostavna vprašanja. Slušno razumevanje razgovorov o vsakdanjih temah. Bralna sposobnost kratkih besedil, npr. dnevnikov, pisem in podobnih enostavnih pisanj. Razumevanje vsebine in zbiranje informacij na osnovi zapiskov, računov ipd.

Sodobna korejščina 2 – lektorat 1 (3KT)

Večino besedišča, ki se uporablja v vsakdanjih situacijah, in osnovne besede za poklic in družbene dejavnosti. Razumevanje zahtevnejših členkov, veznikov in modalnih izrazov na koncu stavka. Razumevanje neformalnega sloga,

posrednega govora, kavzativa in pasiva. Pravilno in tekoče pisanje o zasebnih temah. Pisanje o izbranih družbenih temah. Razumevanje zgradbe besedil razlagalnega značaja in pisanje tovrstnega besedila. Razločevanje osnovnih značilnosti knjižnega in pogovornega jezika ter pisanje v knjižnem slogu. Pripovedovanje o izbranih družbenih temah. Preproste razlage. Sposobnost natančnega slušnega razumevanja vsakdanjih pogovorov. Zbiranje potrebnih informacij iz reklam, plakatov, intervjujev, vremenske napovedi ipd. Sposobnost bralnega razumevanja vsakdanjih besedil. Razumevanje vsebine kratkih besedil o družbi in kulturi. Zbiranje informacij iz razlagalnega besedila, reklame, brošure ipd.

Sodobna korejščina 2 – lektorat 2 (3KT)

Razumevanje pogosto uporabljenih abstraktnih besed in pogosto uporabljenih besed za poslovne dejavnosti ter v časopisih. Razumevanje členkov, veznikov in modalnih izrazov z bolj zapletenim pomenom. Razumevanje slovnice za opis zapletenih situacij. Pisanje besedila o družbenih in abstraktnih temah, enostavnih dokumentov in poročil poslovnega značaja, enostavnih besedil, v katerih se izraža lastno mnenje in razlage ter esejev. Izražanje svojega mnenja po logičnih postopkih. Govorno izražanje svojega mnenja o družbenih temah. Poslovno poročanje. Razumevanje vsebine pogovorov o družbenih temah. Slušno razumevanje pogovorov zapletene vsebine in izražanje o bolj enostavnih temah. Branje in razumevanje besedil o gospodarstvu, družbi in kulturi, uredniških člankov idr. Zbiranje informacij iz pogodb, specifikacij in podobnih listin. Razumevanje vsebine esejev in zgodb.

Sodobna korejščina 3 – lektorat 1 (3KT)

Študenti se naučijo besedišča, ki se uporablja za izražanje družbenih pojavov in abstraktnih pojmov. Spoznajo pogoste neologizme, strokovne izraze, bogatijo besedni zaklad s sinonimi že znanih besed in se naučijo pravilne uporabe le-teh. Spoznajo slovnične vzorce, ki se pogosto pojavljajo v strokovnih in publicističnih besedilih. Naučijo se pisati krajša besedila o družbenih in abstraktnih temah, ki niso neposredno povezane z njimi samimi. Naučijo se pisati strokovna besedila in pisati ter obnavljati eseje, razlage, poročila, razprave. Naučijo se govoriti o strokovnih temah, razumeti predavanje ali dialog o aktualnih družbenih in abstraktnih temah. Berejo besedila o družboslovnih, političnih, gospodarskih in znanstvenih temah ter krajša leposlovna dela.

Sodobna korejščina 3 – lektorat 2 (3KT)

Spoznajo manj osrednje besedišče za izražanje kompleksnejših in bolj abstraktnih tem. Pasivno spoznajo lastnosti pogovorne in delno narečne korejščine, idiomatske izraze in frazeologijo. Naučijo se slovničnih in besedilnih struktur strokovnega jezika v publicističnih komentarjih, strokovnih in znanstvenih besedilih. Naučijo se pravilno pisati strokovna in znanstvena besedila v korejščini ter pri tem izbirati primerna jezikovna sredstva za izražanje zapletenejše vsebine. Naučijo se razumevanja in rabe strokovnega in formalnega sloga ter pisanja uradnih besedil, znanstvenih razprav in govorov. Preko opisov v korejščini spoznajo nekaj osnovnih pojmov o korejski družbi in sedanji stvarnosti. Berejo krajša literarna dela ter krajše znanstvene razprave v korejščini ter se naučijo pri tem ugotoviti in razumeti piščev namen.

Stara cerkvena slovanščina – Glasoslovje (3KT)

Študentje se seznanijo z osnovno slovnično terminologijo s področja slovanskega glasoslovja, z glasoslovnimi zakonitostmi stare cerkvene slovanščine in primerjalno drugih slovanskih jezikov. Razvijejo spretnost prepoznavanje značilnih vzhodno-, zahodno- in južnoslovanskih glasoslovnih prvin v cerkvenoslovanskih besedilih.

Glasovni sistem stare cerkvene slovanščine. Vokalni in konzontni sistem stare cerkvene slovanščine. Fonetični pojavi v praslovanščini in stari cerkveni slovanščini. Primerjava razvoja glasov v sodobnih slovanskih jezikih. Pregled glasoslovnih zakonitosti v posameznih južnoslovanskih redakcijah.

Stara cerkvena slovanščina – Imensko oblikoslovje (3KT)

Študentje se seznanijo z osnovno slovnično terminologijo s področja slovanskega imenskega oblikoslovja, z oblikoslovnimi zakonitostmi stare cerkvene slovanščine in primerjalno drugih slovanskih jezikov. Razvijejo spretnost prepoznavanje značilnih vzhodno-, zahodno- in južnoslovanskih oblikoslovnih prvin v cerkvenoslovanskih besedilih.

Študentje se seznanijo z osnovno slovnično terminologijo s področja slovanskega imenskega oblikoslovja, z oblikoslovnimi zakonitostmi stare cerkvene slovanščine in primerjalno drugih slovanskih jezikov. Razvijejo spretnost prepoznavanje značilnih vzhodno-, zahodno- in južnoslovanskih oblikoslovnih prvin v cerkvenoslovanskih besedilih.

Stara cerkvena slovanščina – Glagolsko oblikoslovje (3KT)

Študentje se seznanijo z osnovno slovnično terminologijo s področja slovanskega glagolskega oblikoslovja, z oblikoslovnimi zakonitostmi stare cerkvene slovanščine in primerjalno drugih slovanskih jezikov. Razvijejo spretnost

prepoznavanje značilnih vzhodno-, zahodno- in južnoslovanskih oblikoslovnih prvin v cerkvenoslovanskih besedilih.

Pregibne besedne vrste. Glagolski sistem v stari cerkveni slovanščini. Pregled osebnih in neosebnih glagolskih oblik. Sistem glagolskih časov v stari cerkveni slovanščini. Imenska in imensko-zaimenska sklanjatev deležnikov. Glagolski sistem v različnih redakcijah cerkvene slovanščine. Nepregibne besedne vrste. Prislovi. Predlogi. Vezniki in členki. Medmeti.

Stara cerkvena slovanščina – Glagolska in cirilska paleografija (3KT)

Študentje pridobijo osnovna vedenja s področja paleografije, spoznajo različne teorije o nastanku glagolice in cirilice, se seznanijo z značilnostmi razvoja obeh pisav od ustavne in polustavne do kurzivne pisave ter usvojijo osnovna pravopisna znanja.

Glagolska in cirilska paleografija. Dejavnost ustvarjalcev prvega slovanskega knjižnega jezika in sestavitve slovanskih črkopisov. Eksogeni in endogeni vidik nastanka glagolice. Klasične in sodobne teorije o oblikovanju prve slovanske pisave. Obla in okrogla glagolica. Oblikovanje druge slovanske pisave, njena razširjenost in nadaljnji razvoj. Razvojne različice glagolskih in cirilskih črk po spomenikih. Paleografske in pravopisne značilnosti glagolskih pričevanj na Slovenskem.

Stara grščina (3+3+3+3KT)

Seznanitev z osnovnimi značilnostmi stare grščine. Seznanitev z osnovami grške slovnice, zlasti oblikoslovja. Apliciranje znanja s področja grške slovnice na druge jezike ter njihovo opisno slovnico, zgodovinsko slovnico in besedišče. Okvirno poznavanje vseh ravni grškega jezika. Razumevanje lažjih grških besedil. Zmožnost primerjave podobnih jezikovnih zakonov in procesov v grščini na eni ter slovenščini in drugih indoevropskih jezikih na drugi strani. Zmožnost razumevanja pomena grščine in njenega vpliva pri razvoju latinščine in drugih evropskih jezikov ter njene povezanosti z drugimi indoevropskimi in bližnjevzhodnimi jeziki. Okvirno poznavanje zgodovine grškega jezika in njegove umeščenosti v evropski jezikovni in kulturni prostor. Zmožnost razpoznavanja nekaterih osnovnih značilnosti posameznih grških narečij.

Vsebina (I/1): Funkcije sklonov, števil; sklanjatev; določni člen in njegova raba. O-deklinacija: samostalniki in pridevniki; izjeme. Prislovi; enklitike. A-deklinacija: samostalniki in pridevniki; izjeme glagola *eimi*. Tematna konjugacija; deponentniki. Present; imperfekt. Aktiv, medij, pasiv; izražanje agensa. Konstrukciji Acl in Ncl. 3. deklinacija: osnove na labial, gutural, dental, nazal, likvido. 3. deklinacija: sigmatne osnove. 3. deklinacija: posebnosti in izjeme pri samostalnikih in pridevniki. Predlogi. Skrčeni glagoli; glagoli na *-éo*. Pridevniki – posebnosti.

Vsebina (I/2): glavni in vrstilni števniki. 3. deklinacija: osnove na vokal. Zaimki: osebni, svojilni, kazalni, vprašalni, nedoločni, oziralni, splošno oziralni, povratno osebni. Glagola *eimi* (nadaljevanje), *ékho* in *phemí*. Pridevniki – nekatere posebnosti. Futur; sintaksa participia; absolutni genitiv. Posebnosti v konstruiranju nekaterih glagolov. Stopnjevanje pridevnika. Pridevniki tipa *hedýs*. Aorist; sigmatni aorist (aktiv, medij). Stopnjevanje pridevnikov s priponama *-io-* in *-isto-*. Raba nekaterih sufiksov. Predlogi (nadaljevanje).

Vsebina (II/1): Posebnosti 3. deklinacije. Raba nekaterih sufiksov (nadaljevanje). Kreпки aorist. Posebna raba infinitiva, participia. Atempatni deponentniki. Atempatna konjugacija. Skrčeni glagoli: glagoli na *-áo* in *-óo*. Substantiviranje besednih vrst. Predlogi (nadaljevanje). Sklonoslovje; posebnosti v rabi nekaterih sklonov. Pasivni aorist in futur. Konjunktiv in njegova raba. Finalni odvisniki; odvisniki za izrazi bojazni. Pogojni stavki; relativni in relativno-hipotetični stavki. Futur in aorist glagolov z osnovo na likvido.

Vsebina (II/2): Perfekt: šibki in kreпки aktivni, mediopasivni. Pluskvamperfekt. Reduplikacija in atiška reduplikacija. Optativ: tvorba in funkcije. Potencialni pogojni stavki. Raba konjunktiva v odvisnikih. Odvisni optativ (*optativus obliquus*). Glagol *oída*. Posebnost v rabi indikativa. Irealis in irealni pogojni stavki. Posebnosti v rabi infinitiva in participia. Atempatna konjugacija. Glagoli *títhemi*, *dídomi*, *híemi* in *hístemi*. Verbalni adjektiv. Posledični stavki. Temporalni stavki. Koncesivni stavki. Glagoli na *-nými*. Glagol *eimi*.

Stara indijščina I (6KT)

Cilj predmeta je na elementarni ravni seznaniti študente splošnega jezikoslovja s sanskrtskim jezikoslovnim sistemom. Študent spoznava klasični sanskrt s sinhronega vidika in se seznanja z lažjimi slovničnimi strukturami in osnovnim besediščem. Po končanih predavanjih je sposoben usvojene strukture in naučena sintaktična pravila prepoznavati na prilagojenih vzorčnih stavkih.

Študent se seznanja z naslednjimi vsebinami: Pomen stare indijščine znotraj indoevropskih jezikov. Sanskrtska fonetika in devanagari. Pravila, na podlagi katerih se besede združujejo v ločljivo celoto. Časovni sistem prezenta in tvorba

tematskih prezentovih razredov. Tematska nominalna sklanjatev, sklanjatev samostalnikov z nespremenljivimi konzonantnimi osnovami, pronominalna sklanjatev, sklanjatev pronominalnih adjektivov. Funkcije posameznih sklonov. Koordinativne in determinativne zloženke. Tvorba in raba participa preterita pasiva, absolutiva in kavzativa.

Stara indijščina II (6KT)

Študent utrdi znanje, ki ga je pridobil pri poslušanju predmeta v prvem letniku, in ga ustrezno nadgradi. Razume in vzporeja vse jezikovne ravnine sanskerta, uporablja kompleksnejše slovnične strukture in obvlada zapletenejša sintaktična pravila. Prevaja daljša, njegovemu znanju prilagojena besedila in razširi besedišče.

V okviru vaj se študent seznanja z naslednjimi vsebinami: deklinacija samostalnikov s spremenljivimi konzonantnimi osnovami. Eksocentrične zloženke. Tvorba in raba participa preterita aktiva, prezentovega participa in participa futura pasiva. Raba glagolskih naklonov. Tvorba preteklih pasivnih stavkov in pasiva. Sklanjatev števnikov. Atempatni prezent. Tvorba in raba prihodnjika in preteklih glagolskih časov (aorist, imperfekt, perfekt). Spoznavanje neosebne glagolske oblike.

Teorija jezika J I in II (6+6KT)

Študent se seznanja z izbranimi teoretičnimi problemi opisne in zgodovinske slovnice, dialektologije, besedilosvoja, pragmatike, slovaropisja itd. dobro znanega jezika. Zna analizirati in interpretirati jezikovna dejstva in jih ustrezno utemeljiti.

Izbrana teorija določenega jezika in obravnava izbranih oblikoslovnih, skladenjskih, semantičnih in besediloslovnih problemov tega jezika.

Teorija opisnega jezikoslovja – skladnja (6KT)

Študent spozna teorijo skladenjske ravnine in analitični aparat, kot ga zanjo razvija tvorbeno teorija jezika (t.i. slovnica načel in parametrov ter nekaj vidikov njene minimalistične inačice). V preučevanju skladenjskih pojavov v posamičnih jezikih, tudi slovenskem, študent razvija in ostri svojo jezikoslovno intuicijo za konstruiranje domnev o posebnem in splošnem v jezikih.

Opredelevalne lastnosti tvorbeno teorije jezika: ustvarjalni vidik rabe jezika, znanje jezika, tvorbenost, mentalizem, biološki determinizem, modularnost slovnice, domneva o avtonomnosti skladnje; formalizem in funkcionalizem v jezikoslovju.

Tvorbeno slovnica kot modularna slovnica univerzalnih in parametriziranih načel; jezikovne univerzalijske in jezikovna tipologija v načelih in parametrih posamičnih modulov slovnice.

Slovar slovnice in opredeljevanje slovarskih enot: leksikalno-pojmovna razčlemba besednega pomena; udeleženska razčlemba predikatnih izrazov; skladenjska vezljivost; pomenska družljivost.

Teorija besednih zvez v slovnici načel in parametrov: endocentrizem, hierarhična zgradba besednih zvez, leksikalistična domneva. Hierarhična opredelitev osebka in predmeta v skladenjski zvezi. Leksikalne (glagolska, samostalniška, pridevniška, predložna) in funkcijske besedne zveze (stavčna, vezniška, nikalna zveza).

Teorija udeleženskih vlog, pripis udeleženske vloge argumentnim zvezam v stavku; udeležensko načelo: domneva o enoznačnem pripisu udeleženskih vlog.

Teorija sklona. Skladenjski sklon (imenovalnik, tožilnik, rodilnik) kot nepomenljiva oblikoskladenjska oznaka argumentnih (referencialnih) samostalniških zvez; sklonsko sito, skladenjsko razmerje med pripisovalcem in prejemnikom sklona, jezikovna raznolikost z ozirom na pripisovalce sklona, razširjenost leksikalnega sklona in izražanje sklona v glasovni verigi

Teorija navezovanja. Univerzalno in posebno v načelih navezovanja samostalniških izrazov. Povratno navezovanje v angleškem in slovenskem jeziku.

Neizražene prvine skladenjskih razčlemb: PRO, pro, sled.

Teorija nadzora in interpretacija neizraženega osebka angleških in slovenskih nedoločniških zvez.

Pravilo Premesti Alpha. Skladenjski premik samostalniške zveze v položaj kake druge samostalniške zveze (zamenjava): dviganje iz osebka v osebek, trpniški premik kot primerka delovanja enega samega pravila; posledice prepoznavanja sledi za anaforičen izraz, podrejen načelu (A) navezovalne teorije.

K-premik v skladnji in logični obliki; tvorjenje vprašalnih stavkov v angleški in slovenski skladnji; večkratna vprašanja

in večkratni premik k-zvez v skladnji; stalna stava k-zvez; skladenjsko, morfološko in fonološko utemeljevanje k-sledi.

Omejevanje pravila Premesti Alpha z načelom stičnosti, z načelom neizraženih prvin in z načelom t.i. relativizirane minimalnosti.

Logična oblika.

Uporabno jezikoslovje - jezik in govorec (6KT)

Študent/ka spoznava vlogo nevroloških, razvojnopsiholoških in emocionalnih dejavnikov v procesu usvajanja jezika/ov. Seznanja se z značilnimi fazami govornega razvoja v povezavi s spoznavnim razvojem v otroštvu. Seznanja se z osnovnimi teorijami o usvajanju jezika ter z zakonitostmi razvoja v zgodnjem, srednjem in poznem otroštvu. Spoznava značilnosti razvoja jezikovne (usvajanje jezika po posameznih ravnanjih) in sporazumevalne zmožnosti (usvajanje sociolingvistične/ komunikacijske kompetence). Seznanja se s tipologijo dvojezičnosti, s pojmom kritičnega obdobja za učenje/usvajanje jezikov ter s socialnimi, psihološkimi in jezikovnimi strategijami pri usvajanju/učenju jezika/ov.

Seznanja se s pojmom jezikovnega primanjkljaja in govorne motnje.

Razume pomen sovisnosti med spoznavnim in govornim razvojem. Zna opisati posamezne faze govornega razvoja v različnih razvojnih obdobjih in poiskati vzporednice v spoznavnem razvoju. Razlikuje med različnimi tipi dvojezičnosti glede na zaporedje usvajanja dveh jezikov, jezikovno znanje, funkcijo in identifikacijske parametre.

Študent/ka se seznanja z naslednjimi vsebinami: (a) Osnovne teorije o usvajanju/učenju jezikov- nativistične: behavioristične, formalne (poudarek na sintaksi in fonologiji): funkcionalne (poudarek na semantiki in pragmatiki). (b) Nevrološke, razvojnopsihološke in emocionalne podlage usvajanja jezika/ov. (c) Zakonitosti in faze govornega razvoja v zgodnjem, srednjem in poznem otroštvu. (č) Sovisnost med govornim in spoznavnim razvojem. (d) Razvijanje jezikovne zmožnosti (glasovni razvoj, usvajanje leksike, sintakse, pragmatike) in sporazumevalne zmožnosti (usvajanje sociolingvistične/ komunikacijske kompetence). (e) Pojem jezikovnega primanjkljaja in govorne motnje. (f) Tipologija dvojezičnosti glede na: korelacijo med znakom/besedo (poimenovanjem) in konceptom (sestavljena: usklajena, aditivna: subtraktivna dvojezičnost); zaporedje usvajanja dveh jezikov (simultana/vzporedna: konsekvativna/zaporedna dvojezičnost); jezikovno zmožnost v obeh jezikih (dominantna: uravnotežena dvojezičnost); funkcijo obeh jezikov; identiteto in in identifikacijo dvojezičnega govornika. (g) Opredelitev kritičnega obdobja za učenje/usvajanje jezikov. (h) Jezikovne, socialne in psihološke strategije pri usvajanju/učenju jezika/ov. (i) Značilnosti razvoja govora dvojezičnih otrok: mešanje jezikov, jezikovni preklon, prevajanje. Jezikovna interreferenca: jezikovni transfer. (j) Metalingvistično zavedanje pri eno- in dvojezičnih: leksika, fonologija, sintaksa.

Uporabno jezikoslovje - jezikovno in družbeno razslojevanje (6KT)

Študent/ka spoznava temeljne sociolingvistične raziskave ter osnovne metode in pristope sociolingvističnega raziskovanja, pridobiva vpogled v interakcijska razmerja med jezikovnimi, kulturnimi in družbenimi pojavi. Seznanja se z osnovnimi sociolingvističnimi temami, pristopi in koncepti v okviru splošnega/uporabnega jezikoslovja in drugih relevantnih medstrokovnih disciplin (psiholingvistike, lingvistične antropologije, socialne psihologije, etnografije komunikacije...). Spoznava družbeno strukturne in socialno psihološke dejavnike, ki določajo izbiro in rabo jezikov in/oziroma jezikovnih zvrsti. Spoznava načrtovanje statusa in koda s poudarkom na položaju slovenščine kot državnega in manjšinskega jezika ter drugih jezikov v stiku s slovenščino. Razume prepletenost in sovisnost jezikovnih, družbenih in socialno psiholoških procesov.

Predmet študentu/ki posreduje naslednje vsebine: (a) Družbena, kulturna in jezikovna razslojenost. Razmerja med družbeno strukturo in jezikom. Družbeni dejavniki jezikovnega razslojevanja (sloj, spol, starost, etničnost, religija). (b) Jeziki v stiku, izbira jezika ter jezikovnih zvrsti v večkulturnem kontekstu. Jezikovne posledice jezikovnega stika. (c) Jezikovno prilagajanje, diglosija, etnolingvistična vitalnost, teorija govornih domen/priložnosti za rabo jezika. (č) Jezikovna politika in jezikovno načrtovanje. (d) Pri seminarskem delu se študent/ka seznanja z metodologijo sociolingvističnega raziskovanja ter v obliki samostojnega študija ob pripravi seminarske naloge ali mini raziskave (študije primera) odkriva pojave jezikovne in družbene razslojenosti ter jezikovna razmerja v Sloveniji, v jezikovno mešanih okoljih vzdolž slovenske meje in drugod, v Evropski zvezi in po svetu.

Uvod v jezike v stiku (3KT)

Uvod v pojav jeziki v stiku. Zgledi iz slovenščine, evropskih jezikov in širše, s poudarkom na protistavno jezikoslovje: mehanizmi jezikovnega stika, menjava jezika, substrati in superstrati, vzajemni in nevzajemni vpliv, jezikovna hegemonija, pidžini, kreolski jeziki, prevzem.

Uvod v jezikovno tipologijo (3KT)

Uvid v jezikovno tipologijo.

Jezikovno tipologijo in zaznamovanje. Zgledi iz slovenščine, evropskih jezikov in širše, s poudarkom na protistavno jezikoslovje: Evropa kot jezično področje, teorije jezikovne tipologije, glasoslovje, besedne vrste, pregibanje, oblikoslovje, slovnično ujemanje, zaporedje sestavin, priredje in podredje.

Uvod v vezalno fonologijo (3KT)

Študent se spozna s problematiko razlage delovanja fonološkega dela jezikovne zmožnosti. Pozna in razume ustroj teorije vezalne fonologije. Sposoben je aplicirati teorijo vezalne fonologije na poljuben jezik. Zmožen je kritičnega ovrednotenja fonoloških teorij in analiz fonoloških pojavov v teh teorijah.

Reprezentacija fonoloških segmentov in fonološkega dela slovarskih enot. Narava fonoloških procesov in njihova pogojenost s fonološkim okoljem. Avtosegmentalna teorija. Teorija elementov. Premena med ničto in samoglasniško stopnjo kot posledica razmerja strogega vezanja. Lenicijski procesi kot posledica ostalih razmerij med ogrdnimi točkami.

Zgledi tudi iz slovenskega jezika.

Zgodovinsko jezikoslovje (6+6KT)

Poznavanje bistvenih teženj v zgodovinskem razvoju jezika z glavnim namenom poglobljati teoretično vednost o zgodovinskem razvoju slovenščine.

Vsebina (1): Problemi in metode zgodovinskega jezikoslovja. Glasovne spremembe (vrste, razmerje do zgradbe in funkcije, glasovni zakoni). Analogija (tipologija analogije, analogične spremembe).

Vsebina (2): Jeziki v stiku (izposojanje, narečja, koine, pidžin, kreolski jeziki).